

Pesmi iz galerije

Avtorica besedil: mag. Kristina Preininger, Narodna galerija. Oblikovanje: Ivan Mitrevski.

1. Gotska poučna freska

Slika pove več kot cel kup besed.

Slika je bila prva zabeležena poved.

Slika naredi večji vtis kot zapis.

In ker so, preden je zavladal tisk,

brali redki, je bila slika tudi edina,

ki je ljudstvu lahko nekaj vidno in trajno sporočila.

Na freski ob Kristuscu, ki nam kaže rane, vidimo osebe in predmete, ki so mu povzročili trpljenje. V devetih vzporednih vodoravnih pasovih se nizajo vsakdanja dela, ki jih verniki ne smejo opravljati ob nedeljah. To je namreč dan, ko naj se ljudje posvetijo molitvi in mislijo na Boga, zato je ta prizor dobil ime

12	3	13	1	8	3	2	6	14
----	---	----	---	---	---	---	---	----

.

2. Poznobaročni usodni akt

Ko so ga nimfe opazile,

so Diano brž zakrile.

Ta pa je predrzneža z vodo poškopila

in ga s tem v jelena spremenila.

Rimska boginja lova Diana, ki lovca Akteona spreminja v jelena, ker jo je skupaj z njenimi nimfami presenetil pri kopanju, je bila priljubljena mitološka tema, povzeta po Ovidijevih

7	13	1	7	9	11	9	1
---	----	---	---	---	----	---	---

. Slikar Kremser-Schmidt je usodni trenutek preobrazbe predstavil z mirnima in tihima osrednjima likoma.

3. Bidermajerski otožni portret

Našminkana usta in lica

in njihova umetna rdečica

so kot nakit, obleka, frizura in rože

okras, medtem ko je belina njene kože

dokaz, da tej dami niti malo ni mar

ne sončev ne kateri koli drug žar.

Sicer pa Luiza Pesjakova svoje žalosti ni samo kazala, ampak je o njej tudi v prozi in pesmih pisala.

Portretist Mihael Stroj je znal upodobiti lesket svile in mehko krzna ali žameta ter upodobljeno polepšati s cvetjem. Luiza Pesjak je že v mladih letih spoznala Franceta

10	11	3	11	8
----	----	---	----	---

. Sprva je pisala v nemščini, po letu 1864 pa v slovenščini – predvsem domoljubne in otroške pesmi.

4. Romantična nostalgična krajina

Jezero na sliki ni ne Cerkniško ne Blejsko,

ampak Vrbsko, ki je zdaj za Slovenijo zamejsko.

Takrat, ko je slika, ki jo gledamo, nastala,

pa je tu bila še ena sama država,

v kateri za Vrbsko jezero velja,

da je bilo še del povsem slovenskega sveta.

Menda je mladi koroški slikar Marko Pernhart pozimi cele popoldneve presedel na obali Vrbskega jezera, kjer si je ob žerjavici grel barve in otrple roke, da je lahko slikal. Gladko površino jezera je na sliki ustvaril s tankimi,

6	1	11	8	4	7	4
---	---	----	---	---	---	---

 – presevnimi – nanosi oljnih barv.

5. Realistični prikupni žanr

Nasmeh, ki se v njenih očeh poigrava,

nam govori, da utopi vse skrbi,

v potrjih prsih up budi,

srce razjasni in oko,

tako kot v Zdravljici vince sladkó,

kadar je dobra in prava,

nekomu lahko tudi kava.

Ko gledamo »Mamico kavopivko«, se nevede poskušamo čimbolj vživeti v prizor. Najprej nas pritegne obraz in roke,

ki so poudarjeno otipljivo naslikani. Morda se s slike oglasi dobrovoljen pozdrav ... Predvsem pa podoba namiguje na omamni vonj in okus kave. Kobilčina *Kofetarica* torej navorja vseh

10	3	13			13	9	
----	---	----	--	--	----	---	--

, ki jih poznamo ljudje.

Ivana Kobilca, *Kofetarica*, 1888, (izrez). Last: dr. Peter Hribar, Cerknica (na ogled v Narodni galeriji).

6. Simbolna podoba naroda

Vendar kljub temu, da s svojimi slikami denarno ni obogatel, ni res, da za svojega življenja ni z njimi ničesar požel. Žel je srečo vsakič, ko se je ozrl na dokončano delo, in tudi med slikanjem, ko je začutil, da mu bo spet uspelo naslikat domačo deželo v popolnoma novi svetlobi, ki bo še sto let pozneje žarela v enaki mehki.

Ivan Grohar je uporabljal slikarsko

6	9	10		13		17	
---	---	----	--	----	--	----	--

. Barvo je polagal v debelih – pastoznih nanosih, ponekod jo je na platnu nakupčkal, tako da je videti kakor grudice zemlje. Poteze je vlekel in celo sledil gibu sejalečve roke.

Ivan Grohar, *Sejalec*, 1907, (izrez). Last: Moderna galerija (na ogled v Narodni galeriji).

7. Modna impresionistična slika

Ker sončni svetlobi rdeč senčnik ni kos, ji rdečica pronica na lica in nos.

Slikar Matej Sternen se je v Münchnu zaljubil in poročil s slikarko Rozo Klein. Večkrat jo je portretiral. Morda mu je prav ona pozirala za sliko *Rdeči parazol*. Več kakor očitno pa je, da so Sternena tokrat bolj malo zanimala Rozine obrazne poteze. Vso pozornost je usmeril v barve, v izraznost potegov s čopičem in v svetlobna odsevanja. Na sliki prevladujeta rdeča in zelena, ki ležita v barvnem krogu nasproti druga drugi in se medsebojno poživljata. Med njima se ustvari izrazit – pravi-mo mu

	9	7	10	6	3	7		8	13		11	8	
--	---	---	----	---	---	---	--	---	----	--	----	---	--

 barvni kontrast.

Matej Sternen, *Rdeči parazol*, 1904, (izrez). Narodna galerija.

8. Brezčasni popotni konjički

Ker je večino zrelega življenja preživel v tujini, sta ga domači strešici v velikem svetu zapustili in je tam njegov priimek doživel preobrazbo.

Iz Malega mušjega samca se je spremenil v Glasbo ...

Stalnica v življenju slikarja Zorana Mušiča so bili premiki: selitve, begunstvo, potovanja – v srcu pa so ga vselej spremljale podobe domače kraške pokrajine. Zaslovel je z motivom konjičkov, ki jih je upodabljal v različnih slikarskih in

	11	1		4		8	4	
--	----	---	--	---	--	---	---	--

 tehnikah. Slednje so mu omogočile več enakih odtisov. Tako kakor počasi bledijo spomini in ostajajo le občutja, se na Mušičevih delih resnični konjički postopoma spreminjajo v pravljичne figure.

Zoran Mušič, *Konjički*, 1949, (izrez). Iz umetniške zbirke Ljubana, Milade in Vande Mušič (na ogled v Narodni galeriji).

Viri:

Andrej Rozman Roza: *Pesmi iz galerije*, Narodna galerija, Ljubljana 2018.

KONČNO GESLO:

V Parizu je bilo življenje prelepo –

10	11	4	2	9	8	4	6	1	12	3	7	12	4
----	----	---	---	---	---	---	---	---	----	---	---	----	---

10	11	3	17	3	14
----	----	---	----	---	----

12	1	7	9	12	13	9	14	8	9	12	13	4
----	---	---	---	----	----	---	----	---	---	----	----	---

,

tako v slikanju kakor v mišljenju.

.....
Ime in priimek

.....
Ime OŠ

.....
Naslov OŠ ali domači naslov

Rešitev oddaj v svoji knjižnici ali jo pošlji na naslov:
MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo, Kersnikova 2, 1000 Ljubljana
»Za MEGA kviz«

